

---

**1 REGIONAL KULTURPLAN VÄSTMANLANDS LÄN 2019-2022**

---

**1.1 Nuläge**

Från och med denna mandatperiod har Region Västmanland inrättat en Kultur- och folkbildningsnämnd 2018 - 2022 som leder Region Västmanlands verksamhet inom kulturområdet och är ansvarig styrelse för Tärna folkhögskola.

Inom kulturområdet har Kultur- och folkbildningsnämnden följande uppgifter:

- Regionens strategiska arbete inom kultur- och folkbildning.
- Regionala kulturplanen och kultursamverkansmodellen.
- Fördela regionala verksamhetsbidrag till idrottsrörelsen, kulturinstitutioner, regionalt kulturliv, studieförbund och distriktsorganisationer.
- Följa verksamheten inom kommunalförbunden Teatern och Musiken
- Ansvara för regionens kulturverksamhet och länsmuseum.
- Stödja barns och ungas rätt till kultur
- Utse kulturstipendiater
- Utveckla samverkan med kommuner, civilsamhället och kulturskapare i länet.

Utöver Kultur- och folkbildningsnämnden finns också en politisk samverkansgrupp Kultur och Idrott. Gruppen ska identifiera och prioritera regionala gränsöverskridande frågor inom Kultur och idrottsområdet samt vara en arena för lärande och erfarenhetsutbyte. I samverkansgruppen finns ledamöter från regionen och länets samtliga kommuner. Inom kulturområdet utgår arbetet från den etablerade kultursamverkansmodellen och arbetet utgår från den antagna regionala Kulturplanen.

Beredningsgrupp till samverkansgruppen Kultur och idrott är det chefsnätverk av förvaltningschefer (motsvarande inom kulturområdet) i länets kommuner och cheferna inom de regionala kulturinstitutionerna och de regionala kulturverksamheter som ingår i samverkansmodellen.

Regionen ansvarar för Västmanlands läns museum och Kulturutveckling inom bibliotek, litteratur, läsfrämjande, film, bild och form samt barn och ungekultur. Dessa verksamheter beskrivs i verksamhetsplaner och följs upp i regionens verksamhetsuppföljning.

Kommunalförbundet Västmanlandsmusiken och kommunalförbundet Västmanlands Teater drivs tillsammans med Västerås stad med förbundsordning och årliga överenskommelser som följs upp av huvudmännen gemensamt.

Västmanlands läns hemslöjdsförbund och Arkiv Västmanland drivs i föreningsform och det skrivs fleråriga överenskommelser utifrån antagen regional kulturplan.

## **1.2 Covid-19**

Covid-19 har påverkat kulturverksamheten i Västmanland under 2020.

Region Västmanland har arbetat med att skapa förutsättningar i och med de nya förhållandena och har löpande dialog med kommunerna, fria kulturskapare och fria grupper och agerar utifrån devisen "vi ställer inte in, vi ställer om". Mycket av verksamheten har flyttats till digitala kanaler och istället för att ställa in arbetar verksamheterna för att i möjligaste mån flytta fram evenemang och projekt.

Karlskatan 2 har haft utställningarna öppna men planerade program och aktiviteter var inställda till den 31 augusti. Skyltar är uppsatta vid entréer och ingångar till museerna med folkhälsomyndighetens krisinformation. Besökare räknas och handlingsplaner finns för att säkerställa att inte fler än 50 är i museet samtidigt och att besöket ska vara så säkert som möjligt.

Arkiv och bibliotek på Karlskatan 2 stängdes den 17 mars och kommer hållas stängd året ut. Detta på grund av omsorg om våra besökare som ofta är äldre och då tillhör en riskgrupp och att vi inte kan desinficera material och ytor i den utsträckning som skulle behövas. Personalen på Arkiv och bibliotek är i tjänst som vanligt och har tagit emot interna och externa förfrågningar på mail och telefon (det har varit ett stort tryck) och arbetat med andra ordinarie uppgifter.

Västmanlands teater har ställt in alla föreställningar fram till sista augusti.

Västmanlandsmusiken har i princip flyttat fram och ställt in alla planerade konserter.

Västmanlands teater och Västmanlandsmusiken öppnade upp för publik i september utifrån rådande omständigheter.

28 augusti fick Region Västmanland beslut om extra statligt stöd till Kultursamverkansmodellen med anledning av covid-19. Stödet är på 3 515 tkr och kommer att täcka inkomstbortfall och ökade kostnader för Västmanlands teater, Västmanlandsmusiken, Läns museet, Kulturutveckling, Västmanlands läns hemslöjdsförbund och Arkiv Västmanland.

12 november fattade Folkhälsomyndigheten efter samråd med bland annat smittskyddsläkare och länsstyrelsen Västmanlands län, beslut om skärpta restriktioner. Beslutet gäller omgående till och med den 10 december 2020, men kan komma att förlängas.

Detta beslut innebär att utställningarna vid Västmanlands läns museum hålls stängda till och med 10 december. Västmanlandsmusiken stänger den publika verksamheten i Västerås Konserthus. Västmanlands teater ställer in all den publika verksamheten.

### 1.3 Prioriteringar 2021

Arbetet med den regionala kulturplanen går enligt plan och flera av utvecklingsområdena i planen är påbörjade under 2020 och kommer att arbeta vidare med under 2021 - 2022.

Västmanlands läns museum genomför ett brett pedagogiskt utvecklingsarbete kring länets historia med fokus på barn och unga. Det pedagogiska utvecklingsprojektet går in i år tre med fokus på att utforska ny pedagogik och skapa nya sätt att tillgängliggöra kulturarvet. I projektet ingår bland annat en strategisk satsning mot skolor för att bredda vilka som besöker läns museet.

Hösten 2020 öppnade läns museets nya kulturhistoriska makerspace Kraftverket, ett rum för skapande och kreativitet, där möten mellan människor är det centrala. I rummet träffas folk för att skapa, unga och kulturutövare tillsammans, människor med olika kunskap och idéer. Besökare kan mötas och sätta sig själva i relation till historien, där besökarnas egna uttryck till viss del styr innehållet i rummet. Målet är att utveckla detta rum vidare tillsammans med besökare

Läns museet kommer att utveckla dialogen med länets kulturinstitutioner, museer och andra verksamheter inom musei- och kulturarvsområdet. Läns museet deltar aktivt i arbetet med Ekomuseum Bergslagen med representanter från alla kommuner i den norra delen av länet. Vandringsutställningen i projektet Othsedith går på turné till länets kulturinstitutioner.

Utveckla och stärka Karlsgatan 2 som mötesplats och kulturscen för konst och kulturarv för länet och staden tillsammans med Västerås Konstmuseum. Utvecklingsarbetet bygger på tre delar; fysiska miljön, tillgänglighet och synlighet. Ambitionen för Karlsgatan 2 är att vara en flexibel mötesplats för målgruppsinriktade aktiviteter och arrangemang som görs i samverkan med besökarna.

En stor del av verksamheten under 2021 inom kulturmiljövården fokuserar på att fortsätta att utveckla kulturmiljövårdsarbetet i länets kommuner i samverkansprojekt med länsstyrelsen och respektive kommun.

Websidan Kulturarv Västmanland är lanserad och under 2021 är syftet att skapa en webb som väcker intresse och används som kunskapskälla och en plats för kunskaps- och informationsutbyte inom kulturarvsområdet. Kulturarv Västmanland är ett utmärkt hjälpmedel i skolundervisningen. Region Västmanland finansierar detta gemensamt med länets kommuner.

Under 2021 kommer arbetet med att undersöka förutsättningar för en Regional Kulturgaranti för barn och unga att fortsätta. Syftet är att skapa likvärdig tillgång till professionell kultur för förskolor, skolor och gymnasium.

Arbetet med att skapa resurscentrum för konst är påbörjat och kommer i bred samverkan med kulturskapare och kommuner att arbeta vidare med under 2021. Kulturrådet har beviljat utvecklingsmedel för ASK, Arbetsfält för samtida konst som syftar till att arbeta med frågan.

Berättelsens kraft för en hållbar omställning är ett treårigt projekt i samverkan med Lunds universitet med finansiering av Kulturrådet. Syftet är att i en tid av klimatförändringar och omställning skapa en dynamisk infrastruktur där konstnärer (författare och filmare), forskare och civilsamhälle återspeglar berättelser från Västmanland, med biblioteken som lokala, "redaktionella nav".

Utveckla samarbete inom Språkfrö Västmanland för att på sikt etablera ett projekt inom småbarns språkutveckling.

Under året kommer filmverksamheten att arbeta med att utveckla kompetensen inom filmpedagogik i länet. Detta sker genom att verka för ökad kunskap om filmpedagogik på lärarutbildningen MDH, främja utbudet av fritidsaktiviteter inom film, stärka arbetet med skolbio i kommunerna samt stimulera till utveckling av ett regionalt filmcentrum i Västmanland

Teater Västmanlands uppdrag är att producera, arrangera och stödja teaterverksamhet i Västmanlands län. Teaterns konstnärliga vision är att vidga teaterbegreppet. Ensemblen skapar föreställningar där publiken får uppleva en blandning av dans, musik, bild och text. Värdeorden är lekfull, modig och öppen.

2017 spelade Västmanlands teater föreställningen Resan Hem för mellanstadiet. Manus utgår helt från workshops med två fjärdeklasser på Fredriksbergsskolan på Råby, ett så kallat utsatt område i Västerås. Hösten 2019 gör samma konstnärliga team en ny föreställning, Den Hemliga Resan, utifrån samma elever, som nu går i sjätte klass. Planen är att 2022 återkomma till klasserna, som då går i nian, för en tredje del.

Västmanlands Teater planerar att göra en föreställning om det företag som i över 130 år utgjort en livsnerv i Västerås. Under många år styrdes stadens ekonomi och förvaltning, människors liv och vardag av Asea, och företaget har utvecklats från en liten verkstad till en global koncern med stor betydelse för svensk ekonomi. Under 2020 har det skett ett brett förankringsarbete med dialog, intervjuer, materialinsamling, samverkan med Läns museet m fl att utmytna i en föreställning våren 2021.

Västmanlands teater kommer att planera för Scenkonstbiennalen som är framflyttad till 2022 på grund av Covid-19.

Västmanlandsmusiken arbetar med musik och dans för hela länet och kommer under 2020 utveckla samarbetsprojekt/-produktioner med andra samverkanspartner på lokal, regional och nationell nivå. Ett prioriterat utvecklingsområde i Kulturplanen är att utveckla möjligheter för digitala sändningar av konserter och föreställningar.

Under 2021 kommer Västmanlandsmusiken skapa förutsättningar för att genomföra inspelningar/streamning av konserter och föreställningar för digitala utsändningar på olika nivåer tekniskt och resursmässigt. Det ska genomgående vara hög kvalitet, men det kan från ett projekt till ett annat variera t ex i fråga om bildmixning och efterarbete.

Arkiv Västmanland är en ideell medlemsorganisation som är länets sammanhållande funktion för enskilda arkiv, det vill säga arkiv från den enskilda sektorn så som förenings- och företagsarkiv. Arkiv Västmanland lägger särskild vikt vid att vara aktiva i hela länet. För den egna verksamheten finns idag depåtor och forskarutrymmen i Västerås, Arboga och Fagersta. På ett antal arkivägares uppdrag håller Arkiv Västmanland även öppet för forskning och besök på ytterligare platser.

En del av verksamheten som Arkiv Västmanland bedriver riktar sig till barn och ungdomar. De flesta av skolklassernas besök hos Arkiv Västmanland utgår från "skolväskan". Skolväskan innehåller kopierade arkivhandlingar som återfinns hos Arkiv Västmanland. Under coronapandemin har utlåningen av väskan nästintill helt avstannat. Arkiv Västmanland ser därmed behovet av att digitalisera skolväskans innehåll och låta den bli en digital version för Västmanlands skolor att använda, både under pandemin, men även kommande år.

Västmanlands läns hemslöjdsförbund är den samlande regionala organisationen för hemslöjdsrörelsen i Västmanlands län. Hemslöjdsförbundet har i uppdrag att arbeta med hemslöjdsfrämjande- och hemslöjdskonsulentverksamhet i Västmanlands län inom den hårda och textila slöjden. Arbetet ska bedrivas ur ett närings-, kulturarvs- och kunskapsförmedlande perspektiv.

Västmanlands läns hemslöjdsförbund har arbetat med att ta fram en ny webbplats som publicerades på Hemslöjdens dag den 5 september 2020. En digital utställning, Slöjda som du känner har planerats tillsammans med lokalföreningarna. Slöjda som du känner visas som en webbutställning med hänsyn till de restriktioner som råder under pandemin. Nästa stora uppgift att fokusera på området barn och unga som är ett prioriterat utvecklingsområde i Regional Kulturplan 2019-2022.